

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/41203,ul-Ludowego-Wojska-Polskiego.html>
24.03.2026, 00:43

ul. Ludowego Wojska Polskiego

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa powinna zostać zmieniona jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).

Ludowe Wojsko Polskie (LWP) – propagandowa, nigdy nie sformalizowana nazwa wojska podporządkowanego partii komunistycznej, używana w okresie PRL także w odniesieniu do pierwszych jednostek wojskowych tworzonych samowolnie przez ZSRR przy Armii Czerwonej od 1943 r. Nazwa ta symbolizuje cały okres funkcjonowania jednostek wojska podporządkowanego partii komunistycznej, wykorzystywanego do tłumienia oporu społecznego i realizacji priorytetów polityki oraz doktryny wojennej Związku Sowieckiego.

Pierwsze polskie jednostki, złożone z obywateli RP i podległe dowództwu Armii Czerwonej, Związek Sowiecki zaczął tworzyć w maju 1943 r. – wkrótce po zerwaniu stosunków międzypaństwowych z Rzeczpospolitą Polską. Według oświadczenia rządu RP z 13 maja 1943 r. na temat samowolnego organizowania w ZSRS tych jednostek „decyzja Rządu Sowieckiego musi być uważana przez Rząd Polski jako cios w suwerenne prawa państwa polskiego, które wyłącznie ma prawo dysponowania życiem swoich obywateli w szeregach Armii Narodowej”.

W PRL data utworzenia przy Armii Czerwonej 1 DP pod dowództwem Z. Berlinga w 1943 roku była uważana za symboliczną datę „narodzin LWP”. Za właściwy początek LWP propaganda PRL uznawała lipiec 1944 r., kiedy na części zajętych przez Armię Czerwoną ziem polskich na polecenie Stalina ogłoszono powstanie PKWN oraz połączenie komunistycznej Armii Ludowej z jednostkami utworzonymi przy Armii Czerwonej w „jednolite Wojsko Polskie”. Pod bezprawnie zawłaszczonym szyldem „Wojska Polskiego” Stalin utworzył wówczas „Naczelne Dowództwo WP”, na którego czele postawił M. Rolę-Żymierskiego.

Taktyka polityczno-propagandowa komunistów od roku 1944 polegała na przejmowaniu symboli narodowych, barw narodowych i nazw kojarzących się z niepodległą Rzeczpospolitą Polską, aby stały się one przykryciem dla procesu budowy totalitarnego państwa komunistycznego w pełni zależnego od Związku Sowieckiego. Jednocześnie w propagandzie prowadzono kampanię zohydowania II Rzeczypospolitej, jej elit politycznych i wojska, często określanego jako „pańskie”. Stąd, nazywając podporządkowane komunistom formacje zakorzenioną w tradycji i kojarzącą się z niepodległością nazwą „Wojsko Polskie”, starano się jednocześnie je odróżnić od przedwojennych sił zbrojnych RP poprzez rutynowe dodawanie przymiotnika „ludowe”. Z czasem zostało to utrwalone w PRL jako powszechnie używana nazwa Ludowe Wojsko Polskie i skrót LWP. W propagandzie

komunistycznej nazwa ta i skrót były używane na określenie Sił Zbrojnych PRL w całym okresie ich istnienia.

Symbolizują one okres funkcjonowania jednostek wojska, do których wcielano polskich obywateli, podporządkowując ich w pełni potrzebom politycznym totalitarnego i niesuwerennego państwa oraz doktrynie wojennej ZSRS. Wcieleni do LWP obywatele polscy byli poddawani różnym formom intensywnej indoktrynacji politycznej. Z czasem możliwość kariery służbowej oficerów LWP silnie powiązano z działalnością w partii komunistycznej.

Najbardziej wyrazistymi przejawami wykorzystania jednostek „ludowego” wojska dla zniewolenia społeczeństwa polskiego i dla realizacji imperialnej polityki sowieckiej było wysyłanie tych jednostek do walki przeciw podziemiu niepodległościowemu i przeciw oporowi społecznemu w latach 40. i 50. XX w., ich udział w tłumieniu Powstania Poznańskiego w 1956 r. oraz protestów robotniczych na Wybrzeżu w roku 1970, udział w sowieckiej inwazji na Czechosłowację w 1968 r., a także skierowane ich przeciw polskiemu społeczeństwu w roku 1981 (wprowadzenie stanu wojennego).

(MKKr)